

مسعود اسداللهی در گفت وگو با «فرهیختگان» می گوید آمریکا و متحدان منطقه‌ای‌اش به دنبال انتقام از دولت عراق و کم‌رنگ کردن راهپیمایی اربعین هستند

جوانان عراقی باید بدانند پشت صحنه آمریکاست

مسعود اسداللهی، استاد دانشگاه و کارشناس مسائل منطقه معتقد است بخشی از اعتراضات مردم عراق به ناکارآمدی‌ها مربوط است اما شعارها و برخی اقدامات نشان می‌دهد دست‌هایی در کارند تا علاوه بر اینکه از مواضع ضدآمریکایی دولت عراق انتقام بگیرند، راهپیمایی اربعین را هم کم‌فروغ کنند. او در این گفت‌وگو به تشریح نقش دولت‌های خارجی در تند شدن اعتراضات پرداخته است.

سید مهدی طالبی روزنامه‌نگار

در جنگ‌های منطقه در یمن، سوریه و عراق، عربستان و متحدان غربی‌اش شکست خورده‌اند و توان بازتولید جنگی دیگر را ندارند و تمرکز خود را بر ایجاد شکاف در محور مقاومت گذاشته‌اند. از میانه سال گذشته آمریکا و عربستان سعودی تحرکات قابل توجهی در عراق صورت داده‌اند؛ سعودی‌ها پس از ۳۰ سال کنسولگری‌شان را در بصره به راه انداخته‌اند و آمریکا هم اعلام کرده بزرگ‌ترین کنسولگری را در اربیل افتتاح خواهد کرد. این کشور حتی مسئول میز ایران در وزارت خارجه آمریکا را به عنوان سرکنسول به اربیل فرستاده است. در تحولات اخیر عراق چندر این دو کشور نقش داشته‌اند؟

تحولات چندروز اخیر عراق، متاثر از مشکلات و معضلات عراق و نقش قدرت‌ها و کشورهای خارجی در آن است. به علت فساد اقتصادی، سیاسی و ضعف دولت در خدمات‌رسانی، مشکلات در نظام سیاسی عراق، منجر به نارضایتی شده است. هیچ کس منکر این وضعیت نیست و هرکسی حتی زائرائی که به این کشور مشرف می‌شوند، می‌توانند به‌راحتی این وضعیت را مشاهده کنند. بنابراین اینکه مردم ناراضی باشند و نارضایتی خود را در خیابان‌ها اعلام کنند، مساله عجیبی نیست. مردم عراق درخواست‌های محقانه‌ای دارند که متأسفانه تا الان به‌درستی به آن پاسخ داده نشده است. این وضعیت به دلیل شکل نظام سیاسی‌ای است که آمریکایی‌ها در این کشور حاکم کرده‌اند و از نسوی دیگر همچنان در بازی‌های قدرت در این کشور دخالت دارند. به همین خاطر بسیاری از دولتمردان عراق بیش از آنکه به فکر کسب رضایت مردم عراق باشند، به دنبال کسب رضایت آمریکا هستند. این وضعیت باعث می‌شود در کشور نارضایتی به وجود بیاید، اما اینکه نارضایتی به‌خصوص در آستانه اربعین حسینی، به صورت انفجاری تبدیل به تظاهراتی می‌شود که یک عده در آن کشته می‌شوند، مشخص است که دست‌هایی پشت پرده وجود دارند و اعتراضات را هدایت می‌کنند. این جریان با این اقدامات می‌خواهد چند هدف را محقق کند؛ اول اینکه از دولت عراق انتقام بگیرند. بالاخره به‌رغم همه مشکلات، دولت بغداد مواضع سیاسی بسیار خوبی داشته است. ما در روزهای اخیر دیدیم که عادل عبدالمهدی، نخست‌وزیر عراق در موضوع حملات پهبادی به مقرهای حشدالشعبی تأکید کرد این حملات کار رژیم صهیونیستی است. این کشور در منطقه هم نقش موثری ایفا کرده است. در کنفرانس سران عرب که ماه رمضان در مکه برگزار شد، رئیس‌جمهور عراق به نفع ایران مواضع بسیار خوبی گرفت و توطئه عربستان را خنثی کرد. چندروز قبل هم نخست‌وزیر عراق با وجود مخالفت آمریکا، عربستان و رژیم صهیونیستی معبر مرزی البوکمال به القائم در مرز سوریه و عراق را افتتاح کرد. مشخص است با این اقدامات، آمریکا و متحدانش بخواهند از این دولت انتقام بگیرند و آن را بین درواهی سرنگونی با هم‌راهی با آمریکا، رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی قرار بدهند.

هدف دوم این جریان، روی راهپیمایی اربعین متمرکز است. آنها دقیقاً در آستانه اربعین عراق را به هم می‌ریزند ولی سوال اصلی این است که کدام قسمت از عراق به هم ریخته می‌شود؟ استان‌های شیعه‌نشین و بغداد. سوال دوم این است که مگر نارضایتی و مشکلات اقتصادی و خدماتی در همه عراق وجود ندارد، پس چرا شاهد این نوع آشوب‌ها در مناطق اهل سنت یعنی شهرها و مناطق غربی عراق نیستیم؟ وضعیت آنها از نظر کمبود و محرومیت دقیقاً مانند مناطق شیعه‌نشین است ولی در مناطق دیگر هیچ کس را نمی‌بینیم که اعتراض کند. هدف دشمنان عراق این است که در آستانه اربعین با اعمال تخریبی در مناطق شیعه‌نشین که محل برگزاری حماسه راهپیمایی اربعین است، ناامنی ایجاد کنند تا اولاً زائران خارجی از حضور در این حماسه منصرف شوند و ثانیاً در خود عراق هم مردم احساس ناامنی کنند و درنهایت مراسمی که هر سال با شکوه بیشتر برگزار می‌شود، کم‌رنگ شود. در کنار اقدامات خشونت‌بار، برای اولین بار در عراق در فضای مجازی به مرجعیت نجف و ارزش‌های دینی به صورت خیلی علنی

این مسائل را داریم که معمولاً به‌دست‌بعضی از همین کشورها و گروه‌هایی که به‌دنبال ایجاد آشوب هستند، [روزه کشته‌سازی] انجام می‌شود تا خونی ریخته شود و آشوب‌ها عمق پیدا کند.

چطور باید با این اعتراضات مقابله کرد؟

در ابتدا باید ملت عراق و جوانانی را که به خیابان‌ها ریخته‌اند، آگاه کرد. باید گفت که خواسته‌های شما هر چند درست و بحق است، اما این روش‌ها نه‌تنها آن خواسته‌ها را محقق نمی‌کند بلکه کشور را مثل سوریه به سمت جنگ ویرانگر خواهد برد. باید وضعیت سوریه را برای آنها کاملاً روشن کرد تا فکر نکنند این عملیات منجر به بهبود وضعیت می‌شود. نه، بلکه برعکس ممکن است تبدیل به جنگ داخلی ویرانگر شود. از طرف دیگر کار دومی که باید انجام شود این است که امسال باید راهپیمایی اربعین بزرگ‌تر و پرشورتر از سال‌های قبل انجام شود. قطعاً وقتی که حجم میلیونی مردم و زائران خارجی به صحنه می‌آیند، این حرکت و حماسه عاشورا آشوب

جهان‌شهر

علی الفیاض، کارشناس عراقی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

تظاهرات عراق در اعتراض به فساد است

علی الفیاض، کارشناس عراقی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» ضمن اشاره به اینکه مجموعه ناکارآمدی‌های دولت‌ها در عراق منجر به شکل‌گیری اعتراضات مردمی در روزهای اخیر شده‌است، از تلاش برخی برای انحراف اعتراضات بحق و طرح شعارهای در تعارض با مطالبات مردم گفت. او می‌گوید اعتراضات مردمی فاقد رهبری است و درواقع بیش از آن چیزی که در واقعیت میدانی باشد، در فضای مجازی ظهور و بروز دارد. متن گفت‌وگو با این کارشناس عراقی را در ادامه می‌خوانید.

حتی برخی کشورهای مرتجع عربی که پایگاه فرماندهی در سفارت آمریکا در بغداد دارند، به صحنه بیایند و روی قضایا و امواج اعتراضات سوار شوند و آنها را از حالت مسالمت‌آمیز به خشونت‌آمیز تبدیل کنند. چنین خشونت‌ی وضعیت عراق را به هم خواهد ریخت.

چرا الان این اتفاقات رخ داده‌است؟ به هر حال خیلی از دولت‌ها ناکارآمدند و فساد اداری دارند. چرا این مساله در عراق برجسته شده است؟

حقیقت آن است که آمریکا، صهیونیست‌ها و کشورهای مرتجع عربی نمی‌توانند راهپیمایی عظیم اربعین را ببینند و می‌خواهند آن را بین ببرند و بین ایران و عراق شکاف بیندازند و مانع سفر ایرانی‌ها به عراق شوند. آنها با بزرگنمایی برخی حرف‌ها در فضای مجازی، قصد انجام این کار را دارند و دست به شایعه‌پراکنی نیز زده‌اند. این مسیر راهپیمایی بزرگ و باشکوه که می‌توان آن را بزرگ‌ترین تجمع صلح تاریخی در جهان دانست، باعث واهمه دشمنان شده است و آنها می‌خواهند اربعین را به هم بزنند و نگذارند مردم به زیارت امام حسین (ع) بروند.

در تصاویری که از تجمعات منتشرشده بعضی از تظاهرات‌کنندگان دست‌نوشته‌ها و پلاکاردهایی در دست داشته‌اند یا این مضمون که تا خواسته‌های آنها برآورده نشود مسیر پیاده‌روی اربعین مسدود است. این تصاویر موردی بوده‌اند یا مطالبه اصلی تظاهرات‌کنندگان هستند؟

خیر، به هیچ‌عنوان مطالبه اصلی نیست. اگر سری به رسانه‌های عراقی بزنید متوجه می‌شوید که بیشتر مردم در حال تدارک مراسم اربعین هستند. هم‌اکنون در عراق این پیاده‌روی شروع شده و مردم از بصره در جنوب به سمت کربلائی معلی پیاده‌روی‌شان را شروع کرده‌اند. این شعارها به صورت موردی پیدا می‌شوند که آن هم توسط سفارتخانه‌های سعودی‌ها و همین‌طور جریانات بعثی و غربی‌ها وارد تظاهرات شده‌اند. واقعیت این است که بیشتر مردم که جمعیتی میلیونی است در مراسم اربعین شرکت می‌کنند. خیلی از دولت‌ها در عراق ناکارآمد بوده‌اند اما هم‌زمانی آن و مرتبط کردنش با اربعین معنادار است. آمریکا از ماه‌ها قبل برای چنین اقداماتی برنامه‌ریزی کرده بود. شیخ خزعلی، دبیرکل جریان عصاب‌اهل حق سه ماه قبل پیش‌بینی کرده بود که در ماه دهم میلادی عراق شاهد تظاهراتی خواهد بود و احتمالاً اعتراضات به سمت و سوی دیگری کشیده می‌شود. درست است دولت عراق ناکارآمد است اما به هر حال نظام سیاسی‌اش برپاست؛ انتخابات در این کشور برگزار شده؛ مرجعیت قوی و حشد الشعبی قدرتمندی دارد. به هر حال عراق در محور مقاومت است و همیشه باقی خواهد ماند.

حضور عراق در محور مقاومت باعث شده این کشور پروژه «معامله قرن» را رد کند. همین مساله یکی از دلایل فشارهای آمریکا برای تغییر دولت در عراق است. آمریکا فشار زیادی به عادل عبدالمهدی، نخست‌وزیر عراق آورد تا او حشد الشعبی را منحل کند ولی برخلاف خواست آمریکا عبدالمهدی حشدالشعبی را ذیل چتر دولت گذاشت و از آن حمایت کرد؛ نخست‌وزیر با توجه به فشارهای آمریکا، مرز القائم-البوکمال در مرز سوریه و عراق را افتتاح کرد و در ائتلاف آمریکا و کشورهای مرتجع عربی و درساره برقراری امنیت در خلیج فارس شرکت نکرد. در چنین شرایطی آمریکا دید مزدوران داخلی‌اش در عراق استفاده کند و احتمالاً به این نتیجه رسید که اصطلاحاً باید گوش دولت عراق را بکشد. ان‌شاءالله مردم عراق این وضعیت را رفع خواهند کرد. خدا حافظ عراق و ملت‌های مسلمان خواهد بود.

آمریکا موحی را در عراق ایجاد کرده است. اگر این پروژه شکست بخورد، این احتمال وجود دارد که امواج به سمت خود این کشور و منافعش در عراق بازگردد؟ زیرا صحبت‌هایی هم در عراق هست در رابطه با اخراج نیروهای آمریکایی؟

بله، این صحبت در عراق هست و در این روزها نیز در پارلمان برای اخراج آمریکا از عراق امضا جمع‌شده است. واقعیت این است که آمریکا دارد آخرین فشارهایش را در منطقه می‌آورد و می‌خواهد هدفش را پیگیری کند. اگر هم در سوءاستفاده از اعتراضات موفق نشود دست به اقدامات تروریستی خواهد زد تا وضعیت امنیتی و اجتماعی عراق را ناامن کند. اما با وجود این مردم عراق در اربعین شرکت خواهند کرد و از این تهدیدها همی‌ترسند.

اعتراضات اخیر عراق چگونه شکل گرفت و زمینه‌های وقوع آن چه بود؟

ایسن رخداد گذشته‌ای تاریخی دارد. دولت عراق با وجود بودجه‌های کلانی که تاکنون در اختیار داشته، نتوانسته از آن برای خدمات‌رسانی به مردم استفاده کند. دلایل آغاز اعتراضات مربوط به امروز نیستند بلکه انباشت خطاهای دولت‌های سابق عراق در شکل‌گیری آن موثر است، از جمله این موارد می‌توان به سهمیه‌بندی سیاسی یا بهتر است بگوییم «دموکراسی توافقی» و نیز گسترش فساد اداری اشاره کرد. سهمیه‌بندی سیاسی موجود در عراق باعث شده است قدرت در دست قشر خاصی قرار گیرد. اگر بخواهیم به دنبال زمینه اعتراضات اخیر بگردیم، می‌توانیم به هشدارهای مرجعیت بپردازیم. اوایل محرم امسال و حتی بارها قبل از آن، مرجعیت به این نکته اشاره کرده بود که ناکارآمدی دولت درنهایت کار دستش خواهد داد. مرجعیت از مردم خواست تا با برگزاری تظاهرات حق‌شان را بگیرند. در این سخنرانی‌ها حتی به قیام عاشورای امام حسین (ع) نیز اشاره شد و اینکه مردم باید به میدان بیایند و علیه فساد مبارزه کنند. این مساله یکی از زمینه‌های تظاهرات مردم‌شد. از سوی دیگر سهمیه‌بندی‌های سیاسی، انتشار فساد و ناکارآمدی انباشت‌شده دولت‌ها باعث ایجاد شکاف بین مسئولان و مردم عراق شده است.

رهبری صحنه میدانی اعتراضات با چه گروهی است؟ برخی تظاهرات‌کنندگان در بعضی شهرها به استانداری و اماکن دولتی حمله کرده‌اند.

تا به حال اعتراضات رهبر نداشته است. این اعتراضات مردمی است و بیشتر هم جوانان در آن شرکت دارند، زیرا همان‌طور که می‌دانید جغرافیای جمعیتی عراق را بیشتر جوانان تشکیل می‌دهند. به همین دلیل هم بیشتر رسانه‌های اجتماعی در این دور از اعتراضات روی قشر جوان کار کرده‌اند. معترضان هیچ سرکرده و رهبری ندارند و به همین دلیل می‌شود گفت احتمالاً این اعتراضات مردمی به جایی نخواهند رسید. معترضان مطالبه بحقی دارند و می‌خواهند عراق سروسامان پیدا کند. اما در میان جمعیت هستند کسانی که با هدف دیگری آمده‌اند و شعارهایی می‌دهند که بیشتر شبیه شعارهای بعثی‌ها و آمریکایی‌هاست. وقتی شکاف بین دولت و مردم ایجاد می‌شود، این شکاف را به جای نهادهای علمی و فرهنگی عراق، آمریکا و ngo های آن، صهیونیست‌ها و دیگر مزدوران‌شان پر می‌کنند. آنها با توسل به جنگ نرم در فضای مجازی سعی می‌کنند مردم را مانند مصر و سوریه بشوراند تا عراق را نیز مانند سوریه وارد صحنه‌های درگیری کنند. متأسفانه شخصیت‌های بعثی آمده‌اند و وارد این تظاهرات مسالمت‌آمیز شده‌اند و آن را به سمت و نسوی دیگری برده‌اند که ممکن است مشکلات بزرگی را ایجاد کند.

فقط استان‌های شیعه‌نشین دچار اعتراضات هستند یا در استان‌های سنی‌نشین و کردی عراق هم وضعیت همین‌گونه است؟

بر اساس آنچه رسانه‌ها می‌گویند اعتراضات فعلاً در بغداد و جنوب عراق در جریان است و احتمالاً به استان‌های سنی‌نشین نیز سرایت پیدا خواهد کرد. هرچند در کرکوک هم گویا مردم در حال آماده شدن برای آغاز تظاهرات هستند.

جمعیت تظاهرات‌کنندگان چقدر است؟ شاید نشود دقیق به آن اشاره کرد، ولی کمتر از جمعیتی است که جریان صدر یا گروه‌های اسلامی برای تظاهرات به راه می‌انداخت. زمانی که جریان صدر تظاهرات می‌کرد جمعیت چند صد هزار نفری بود، اما اعتراضات اخیر با جمعیت کم‌وبه صورت پراکنده شکل گرفته است.

آیا اعتراضات ادامه پیدا می‌کند یا به اتمام می‌رسد و دوباره آتش زیرخاکستر می‌شود؟

به نظر بنده بار دیگر تبدیل به آتش زیرخاکستر خواهد شد. اگر فساد و سهمیه‌بندی سیاسی برطرف نشود و دولت ناکارآمدی‌اش را اصلاح نکند، نرخ بیکاری کمتر و در زمینه تهیه مسکن فکری نشود و کمکی در حوزه کشاورزی، صنعت و معدن انجام نشود، مردم همچنان ناراضی خواهند ماند. حقیقت این است که اگر ایسن اعتراضات به‌خوبی مدیریت نشود، عراق به وضعیت وحیمی دچار خواهد شد، زیرا مردم بعد از ۱۶ سال به ستوه آمده‌اند؛ دولت باید اقدامی صورت بدهد و در شرایط کنونی دست به کار شود. اگر این کار را نکند ممکن است مجدداً بعثی‌ها، آمریکایی‌ها، صهیونیست‌ها و

@farhikhtegandaily

0000

WWW.FDN.IR

فرهیختگان